

För kännedom:
Nämnd med ansvar för gymnasiekolan
Förvaltningschef med ansvar för
gymnasieskolan

Kommunstyrelsen

Gemensam ersättningsmodell för Programinriktat individuellt val - IMPRO

Rekommendation

Styrelsen beslutade vid sitt sammanträde den 5 juni 2013 att rekommendera de kommuner som omfattas av Samverkansavtalet avseende Introduktionsprogram-programinriktat individuellt val, IMPRO, att använda gemensam prissättning enligt föreslagen modell från hösten 2013.

Ärendebeskrivning

Sedan några år finns två Samverkansavtal mellan 22 av länets kommuner som omfattar, programinriktat individuellt val och IMYRK, yrkesintroduktion.

Utbildningsberedningen gav vintern 2012-13 uppdrag till kansliet att under våren 2013 titta på förutsättningarna till att vidga Samverkansavtalen för Introduktionsprogrammen samt ta fram ett förslag till gemensamma programpriser.

Ärendet återremitterades vid Utbildningsberedningens sammanträde den 15 maj 2013 för att kompletteras med en beskrivning av de ekonomiska konsekvenserna för kommunerna.

Programinriktat individuellt val - IMPRO

Nuvarande samverkansavtal

I de aktuella samverkansavtalen avseende IMPRO och IMYRK, mellan 22 av länets kommuner, står beträffande ekonomiska villkor i 7 §, "Tillsvidare gäller de regler som hittills reglerat berörda ekonomiska frågor mellan kommunerna." Det innebär att det är anordnande kommuns självkostnad som gällt, om inte annat överenskommit.

Skollagen

I Skollagen, 2010:800, 17 kap, 22-25 § regleras vad som gäller beträffande interkommunal ersättning endast för IMPRE, preparandutbildning och IMPRO, programinriktat individuellt val. För övriga introduktionsprogram regleras inte ersättningsvillkoren, utan här får kommunerna komma överens.

I 35- 36 § regleras bidrag för IMPRO mellan kommun och fristående verksamheter.

Ersättningen/bidraget för IMPRO består av

1. bidrag för den del av utbildningen som motsvarar det yrkesprogram som det programinriktade individuella valet är inriktat mot.
2. bidrag för den del av utbildningen som avser det stöd som eleven behöver för att uppnå behörighet för yrkesprogrammet. Bidrag enligt denna punkt ska utgå under högst ett år.

Förslag till gemensam prissättning

I den genomförda utredningen om gemensamma programpriser för introduktionsprogram föreslås att kommunerna redan från hösten 2013 tillämpar en gemensam och lika prissättning för IMPRO i enlighet med skollagen.

När det gäller ersättningen/bidraget avseende del 1 ovan är det den gemensamma länsprislistan som ska gälla för de nationella programmen.

När det gäller ersättningen/bidraget avseende del 2 ovan så ska det belopp som anges i SKOLFS 2013:1, 11§ om 2 900 kr per elev och ämne gälla.

Ekonomiska konsekvenser för kommunerna

Den genomförda kartläggningen av kommunernas prissättning (sid 13 i rapporten) visar beträffande IMPRO, att de allra flesta kommunerna tillämpar den gemensamma prislistan vid prissättningen av aktuellt yrkesprogram. När det gäller ämnespengen används lite olika belopp (2 800 – 3 592 kr).

En enhetlig prissättning för IMPRO, i linje med skollagen, förenklar relationerna mellan kommunerna och mellan kommunerna och fristående gymnasieskolor samt skapar tydlighet och ger alla lika förutsättningar. Det innebär också en enklare administration (Ungdoms- och elevdatabasen - UEDB).

Våren 2013 finns ca 380 elever, från 19 av de 22 samverkanskommunerna, som söker ett IMPRO program. De allra flesta söker ett program i hemkommunen. Endast från tre kommuner söker elever till en annan kommun inom samverkansområdet än hemkommunen. Detta innebär att en gemensam prissättning, även när det gäller ämnespengen, endast har en marginell ekonomisk konsekvens för kommunerna. Inte heller när samverkan utökas och fler elever söker utbildningsplats i annan kommun än hemkommunen, ger det någon större ekonomisk konsekvens för kommunerna.

Dialog och förankring

Förvaltningsgruppen för den gemensamma Gymnasieregionen har varit Styrgrupp för utredningen. Utredaren har till sitt stöd haft en referensgrupp bestående av Gymnasiechefer och sakkunniga från Södertälje, Haninge, Nynäshamn, Stockholm, Sollentuna, Sigtuna och Håbo kommuner samt KSL. Förvaltningschefer och Gymnasiechefer har informerats om utredningen och getts tillfälle att lämna synpunkter vid KSL s Förvaltningschefsmöten under vintern och våren.

Under utredningen har en rad kommunkontakter tagits, dels för inhämtande av uppgifter men också för att få in synpunkter och tankar på förutsättningar för en utökning av Samverkansavtalen. Kontakterna har också varit ett led i att förankra förslag till programprismodeller och Samverkansavtal.

Ärendegång

Rekommendationen adresseras till kommunstyrelserna enligt den rutin som gäller vid beslut i KSLs styrelse. KSL överlåter till kommunen att fatta beslut enligt gällande delegationsordning. Kommunerna ombeds meddela sina ställningstaganden genom att sända in protokollsutdrag från kommunstyrelse eller behörig nämnd.

Svarsperiod

KSL önskar få kommunernas ställningstaganden snarast möjligt med e-post till registrator@ksl.se

Frågor och information

Frågor med anledning av detta besvaras av:
Elisabeth Nordström, telefon 08-615 94 29, e-post elisabeth.nordstrom@ksl.se
Arne Stade, telefon 072-240 84 99, e-post arne.stade@ksl.se

Med vänlig hälsning

KOMMUNFÖRBUNDET STOCKHOLMS LÄN

Erik Langby
Ordförande

Madeleine Sjöstrand
Direktör

Bilaga: Samverkansavtal och gemensamma programpriser för Introduktionsprogram och för Gymnasiesärskolan – underlag för ställningstagande

*Samverkansavtal och gemensamma
programpriser för Introduktionsprogram och
~~för Gymnasiesärskolan~~ – underlag för
ställningstagande*

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	3
Sammanfattning	4
Inledning.....	6
Dialog och förankring.....	7
Regelverk	7
<i>Gymnasiesärskolan Skollagen 2012:109, 18-19 kap.</i>	7
Introduktionsprogrammen (skollagen 2010:800, 17 kap).....	8
Olika modeller för gemensamt programpris i ett samverkansavtal	10
Utbud och sökströmmar inom länet	10
Förstahandsökande till de nationella gymnasiesärprogrammen, våren 2013	10
Sökandeström när det gäller 1:a handsvalet 2013	10
Sammanställning över kommunernas programpriser	11
Slutsats	13
Utbud och Prisbild för de olika IM- programmen.	13
Slutsats	14
Förslag till fortsatt process	15

Sammanfattning

Sedan några år finns två Samverkansavtal mellan 22 av länets kommuner som omfattar programinriktat individuellt val, IMPRO och yrkesintroduktion, IMYRK. Någon direkt effekt av avtalen, d.v.s. att utbudet för denna grupp ungdomar blivit bredare och att fler söker en utbildning utanför hemkommunen går ännu inte att utläsa. Sannolikt behöver kommunerna mer tid för att finna former för att tillsammans utveckla både samverkan och upplägg/ innehåll i dessa program. Några synpunkter som framförs från kommunerna är att man känner ett stort ansvar för att denna ungdomsgrupp ska bli behöriga till nationella program, vilket man på ett bra sätt kan styra på hemmaplan. Dessa ungdomar tycks heller inte vara särskilt benägna att resa till en skola i en annan kommun.

De kommuner som står utanför avtalen har uppgett att det för närvarande inte är aktuellt för deras del att gå med i denna samverkan.

Från KSL's sida bör man avvakta med att förändra och utöka befintliga samverkansavtal avseende IM- programmen. Ett klargörande behövs dock kring regelverket beträffande programpriset/ ersättningen för programinriktat individuellt val, IMPRO.

När det gäller Gymnasiesärskoleutbildningar finns anledning att åter erbjuda länets kommuner möjlighet att teckna ett Samverkansavtal. Skolagen är tydlig med att, *"varje kommun ansvarar för att alla ungdomar i kommunen som tillhör gymnasiesärskolans målgrupp erbjuds utbildning av god kvalitet i gymnasiesärskolan."*

Med ett Samverkansavtal avseende de nationella gymnasiesärskoleprogrammen får länets alla gymnasiesärelever samma möjlighet som övriga gymnasieungdomar i länet till ett brett och allsidigt programutbud och blir förstahands mottagna till sökt utbildning.

Ett samverkansavtal säkerställer,

- elevens rätt att erbjudas utbildning på nationella program,
- elevens rätt att tas emot som sökande till dessa utbildningar,
- kommunens skyldighet att erbjuda och ta emot elev på nationella program.

Den gemensamma gymnasieregionen skulle också stärkas i och med att särskolans elevgrupp ges likvärdiga möjligheter som övriga elever till gymnasieutbildning.

Ytterligare ett argument för Samverkansavtal är att flera av kommunerna i länet inte har tillräckligt stort eget elevunderlag för nationella program, vilket kan vara ett hinder för ungdomar att få sin utbildning.

I dagsläget är det 14 av länets kommuner som i olika omfattning erbjuder gymnasiesärskoleprogram. Dessutom finns ett antal fristående skolor runt om i länet. Utbudet i regionen tycks i dag svara väl mot efterfrågan och de flesta programmen finns inom elevernas närområde. Aktuellt sökmönster visar också att ungdomarna helst söker sig till en utbildning i hemkommunen eller i angränsande kommun.

Interkommunalersättning och ersättning till fristående skolor. (19 kap 43 §, 47-48 §§).

En kommun som antagit en elev från annan kommun på ett nationellt program har rätt till ersättning för sina kostnader för elevens utbildning av elevens hemkommun. Om man inte kommer överens om annat gäller anordnarens självkostnad. I de fall elev mottas i andra hand ska ersättningen motsvara den kostnad hemkommunen har för motsvarande utbildning. Om anordnarens kostnad är lägre ska denna gälla.

När det gäller ersättning till fristående gymnasiesärskola gäller att hemkommunen ska lämna ersättning som motsvarar kostnaden som kommunen fastställt för den egna jämförbara utbildningen. Om en elev antagits till en fristående gymnasiesärskola och elevens hemkommun inte erbjuder utbildningen, ska bidrag lämnas enligt riksprislistan. Ersättningen ska vara uppdelad i grundbelopp och tilläggsbelopp.

Ansökan och mottagande (19 kap, 28-29 §§)

En ansökan till nationellt program ska lämnas till hemkommunen. Om ansökan avser ett program i annan kommun/ huvudman ska ansökan skickas till denne.

Hemkommunen ska bedöma om den sökande har förutsättningar att följa undervisningen på ett nationellt program och det är alltid huvudmannen för den sökta utbildningen som prövar om den sökande ska tas emot.

Skolskjuts (18 kap, 28 och 30 och 35 §§).

"Elever i gymnasiesärskola med offentlig huvudman har rätt till kostnadsfri skolskjuts inom hemkommunen från en plats i anslutning till elevens hem till den plats där utbildningen bedrivs och tillbaka, om sådan skjuts behövs med hänsyn till färdvägens längd, trafikförhållanden, elevens funktionsnedsättning eller någon annan särskild omständighet.

För elever som går i en annan kommuns gymnasiesärskola ska hemkommunen anordna skolskjuts i de fall det kan ske utan organisatoriska eller ekonomiska svårigheter."

Introduktionsprogrammen (skollagen 2010:800, 17 kap).

Introduktionsprogrammen vänder sig till de elever som inte uppnått behörighet till de nationella programmen i gymnasieskolan.

Preparandutbildning, IMPRE Preparandutbildning ska ge eleven behörighet till ett nationellt program, antingen högskoleförberedande eller yrkesprogram. Utbildningen är anpassad för en elev som är studiemotiverad och snabbt vill bli behörig. Den utformas för en enskild elev och ska pågå i högst ett år.

Programinriktat individuellt val, IMPRO Programinriktat individuellt val är en utbildning som ska leda till antagning på ett nationellt yrkesprogram. Utbildningen är sökbar och står öppen för ungdomar som saknar behörighet till ett yrkesprogram.

Yrkesintroduktion, IMYRK

Yrkesintroduktion vänder sig till ungdomar som saknar godkända betyg för behörighet till ett yrkesprogram. Eleverna ska få en yrkesinriktad utbildning som underlättar för dem att etablera sig på arbetsmarknaden eller som leder till studier på ett yrkesprogram. Utbildningen kan utformas både för en grupp elever eller för en enskild elev. Om den utformas för en grupp elever är den sökbar.

Individuellt alternativ, IMIND

Individuellt alternativ förbereder elever till yrkesintroduktion, annan fortsatt utbildning eller till arbetsmarknaden. Utbildningen utformas för enskild elev och vänder sig till ungdomar som saknar behörighet till ett nationellt yrkesprogram. Individuellt alternativ är inte sökbar.

Språkintröduktion, IMSPR Språkintröduktionen ska ge invandrarungdomar som nyligen anlant till Sverige en utbildning i svenska för att de ska kunna gå vidare till gymnasieskolan eller annan utbildning. Språkintröduktion är inte sökbar utan individuellt anpassad efter varje enskild elevs behov.

Fristående gymnasieskolor som anordnar ett nationellt program får anordna IMPRE, IMPRO och IMSPR. (2010:800. 17 kap 28 §)

En kommun som anordnar programinriktat individuellt val (IMPRO) eller yrkesintroduktion(IMYRK) för en grupp elever ska ta emot alla behöriga sökande som hör hemma i kommunen eller i samverkansområdet. Även när IM- programmen inte utformats för en grupp elever får en kommun ta emot ungdomar som uppfyller behörighetskraven även om de kommer från annan kommun.

Interkommunal ersättning.

IMPRE. En kommun som tagit emot elev från annan kommun har rätt till ersättning från elevens hemkommun. Om man inte kommer överens om annat, ska ersättningen motsvara hemkommunens egen kostnad. Ersättningen ska bestå av grundbelopp + tilläggsbelopp.

IMPRO. En kommun som antagit en elev från annan kommun har rätt till ersättning från elevens hemkommun. Ersättningen är uppdelad i 1) ersättning motsvarande det yrkesprogram som utbildningen inriktas mot. 2) ersättning med ett belopp per ämne som eleven behöver läsa för att bli behörig. (enl. rikspris-listan 2 900 kr/elev/ämne, SKOLFS 2013-01-31)

För övriga IM- program gäller att hemkommunen ska ersätta anordnande kommun med dennes självkostnad om man inte överenskommit om annat.

Ersättning till fristående gymnasieskolor.

IMPRE. En fristående gymnasieskola har rätt till ersättning som motsvarar hemkommunens egen kostnad och ska bestå av grundbelopp + tilläggsbelopp.

IMPRO. En fristående skola har rätt till ersättning på samma villkor som annan kommunal skola. (se ovan)

IMSPR. Kommunen kan träffa ett avtal med en fristående gymnasieskola om att de kan ta emot en elev och den fristående gymnasieskolan har rätt till ersättning som motsvarar hemkommunens egen självkostnad.

Olika modeller för gemensamt programpris i ett samverkansavtal

1. Gemensam prislista med lika priser. (Kan gälla alla program eller bara vissa)
2. Gemensam prislista med olika priser, men med regler om vilket/ vems pris som ska gälla. (alla program)
 - a. Anordnarens pris gäller mellan kommunerna
 - b. Hemkommunens pris gäller mellan kommun och fristående skolor
 - c. 1) någon hemkommuns pris gäller mellan kommun och fristående skolor
2) samverkansområdets snittpris för programmet gäller mellan kommun och fristående skolor
3) Överenskommelse = avtal i UEDEB per individ

Utbud och sökströmmar inom länet

Förstahandsökande till de nationella gymnasiesärprogrammen, våren 2013

(uppgifter från Gymnasieantagningen)

Totalt antal elever	Hem-kommunen	Annan kommun i länet	Landsting	Annan kommun utanför länet	Fristående skola
159	69	39	2	3	46 1)

1) Var av 15 elever sökt Häggviks Gymnasjum

Härtill kommer 146 elever som i 1:a hand sökt ett individuellt program.

Sökandeström när det gäller 1:a handsvalet 2013

Folkbokförings kommun och antal sökande	Hem-Kommun Kommunal= K Fristående = F	Stockholms -stad Kommunal= K Fristående= F	Annan kommun i Norrort Kommunal= K Fristående = F	Södertörn	Lands-ting	Summa elever till Fri-skolor
Stockholms Stad 65 elever		36 (K) 13 (F)		5 (K) 1 (F)	1	23
Norrorts-kommuner 47 elever	14 (K)	16 (K)	6 (K)		1	
Södertörns-kommuner 44 elever	17 (K) 5 (F)	5 (K) 3 (F)	7 (F)	1 (F) 9 (K) 4 (F)	1	10 12
Summa elever 156 (+ 3 som sökt utanför länet)	31	57	6	14	3	45

Slutsats

Utifrån ovan redovisade sammanställningar av programutbud, programpriser och sökbilder samt synpunkter från kommunkontakter bedöms att det finns förutsättningar och starka skäl för ett Samverkansavtal mellan länets kommuner.

När det gäller en gemensam prislista finns anledning att ta detta i två steg, bl.a. för att ge kommunerna tid för att säkrare se effekterna av den nya gymnasiesärskolkeformen och kostnaderna för de olika programmen.

Ett nytt förslag till Samverkansavtal bör innehålla en skrivning kring antagning och mottagande av elev, samt vad som gäller kring skolskjuts. GR har i sitt Samverkansavtal formulerat detta, vilket kan utgöra modell även för Stockholms län.

Beträffande ersättning mellan kommunerna ska bidraget, på samma sätt som mellan kommun och fristående skola, bestå av grundbelopp och tilläggsbelopp.

Som steg 1 bör i Samverkansavtalet fastslås att det är anordnande kommuns programpris som ska gälla (alternativ 2, a och c, 2) i förslaget till modeller för gemensamt programpris, sid 7). I det fall hemkommunen saknar programmet gäller anordnarens pris och ersättningen från kommun till fristående skola blir i och med ett Samverkansavtal, samverkansrådets snittpris för aktuellt program.

Beträffande tilläggsbelopp har kommunerna kommit olika långt i sitt arbete att fastställa riktlinjer och rutiner. Ca hälften av kommunerna har modeller för detta som är snarlika den som bl.a. Stockholms stad använder.

Det är rimligt att alla kommuner som vill ingå i ett samverkansområde att tillämpar samma modell för behovsbedömning av tilläggsbelopp.

Besluten om eventuellt tilläggsbelopp fattas av respektive hemkommun och ersättningen bör tillsvidare fastställas efter en individuell bedömning. För de kommuner som har modeller med schabloniserade belopp är det fullt möjligt att de fortsätter tillämpa detta.

Som steg två, om 1 eller högst 2 år kan kommunerna vara mogna att gemensamt fastställa ett exakt pris/ grundbelopp per program och bestämma sig för att tillämpa en gemensam och schabloniserad modell för tilläggsbelopp.

Utbud och Prisbild för de olika IM- programmen.

Sammanställning av uppgifter från UEDB visar på variation av prissättningen av de olika programmen.

- IMPRE. Lägsta pris är 66 427 kr och högsta är 105 500 kr.
Genomsnittspriset är 90 900 kr
- IMPRO. De allra flesta kommuner, dock inte alla, tillämpar den gemensamma programpengen + ett belopp per ämne (2 800 – 3 592 kr)

- IMYRK. Här finns ett antal varianter. Någon har samma modell som för IMPRO, andra har fastställt andra programpriser. Oftast uppges att man ersätter efter överenskommelse.
- IMIND. Stora skillnader i prissättning. Alltifrån ca 66 000 kr till ca 290 000 kr. De senare avser ofta en inriktning för t.ex. asperger- elever.
- IMSPR. Lägsta pris är 83 728 kr och högsta är 175 800 kr. Genomsnittspriset är 101 000 kr (när man räknat bort de högsta priserna som avser specialinriktningar i två kommuner).

I Kommunalförbundet GR's samverkansavtal, avseende IM- programmen, har priserna satts utifrån närmsta nationella programs pris i prislistan samt ett schablontillägg om 15 000 kr för IMPRO och 20 000 kr för IMYRK, när det är gruppbaserat.

Våren 2013 finns ca 380 elever, från 19 av de 22 samverkanskommunerna, som söker ett IMPRO program. De allra flesta söker ett program i hemkommunen. Endast från tre kommuner söker elever till en annan kommun inom samverkans-området än hemkommunen. Från Stockholms stad, som inte är med i sam-verkansavtalet finns drygt 70 elever som söker till skola i annan kommun.

När det gäller IMYRK program finns i dagsläget endast 6 studievägar i tre kommuner, som tillsammans har ca 90 sökanden från hemkommun och grannkommuner.

IMYRKBA(bygge), Moraberg, Södertälje kommun
IMYRKBF(barn o fritid)Moraberg, Södertälje kommun
IMYRKFT(fordon) Moraberg, Södertälje kommun
IMYRKBF(barn o fritid) Rönninge gymnasium, Salems kommun
IMYKBF(barn o fritid) Individuella gymnasiet IVG, Ekerö kommun
IMYRKVO(vård o omsorg) Individuella gymnasiet IV, Ekerö kommun

Slutsats

Kommunerna i länet tar ett stort ansvar och visar ett stort engagemang för denna elevgrupp och finner ofta lösningar inom hemkommunens gymnasieorganisation. Vidare uppger flera kommuner att dessa ungdomar inte är särskilt benägna att resa utanför hemkommunen.

Utifrån ovan presenterade bilder kring programutbud och programpriser och de signaler och synpunkter som fångats upp i kontakter med kommunerna är det rimligt att ge kommunerna mer tid till att gemensamt resonera kring utbud och efterfrågan. Dessutom är det viktigt att kommunerna funderar på hur man ska gå vidare med de ambitioner som anges i avtalen. Frågan om att vidga de befintliga Samverkansavtalen till att även omfatta IMSPR, språkinstruktionen, bör man avvakta ytterligare något år med.

Vad gäller Samverkansavtalen avseende IMPRO, programinriktat individuellt val och de regler som hittills reglerat berörda ekonomiska frågor beträffande ersättning (§ 7) bör dessa vara enhetliga och enligt skollagens 17 kap, 35- 36 §.

D.v.s. det är länets gemensamma programprislista för motsvarande yrkesprogram som gäller och att bidraget/ ämnespengen som avser det stöd som eleven behöver för att uppnå behörighet för yrkesprogrammet följer det i riksprislistan fastställda beloppet. (för 2013, 2 900 kr/ ämne, enligt SKOLFS 2013:1.)

Förslag till fortsatt process

Utifrån sammanställningar av programutbud, programpriser och sökbilder samt synpunkter från kommunkontakter,

- finns förutsättningar och starka skäl för ett Samverkansavtal avseende Gymnasiesärskolan mellan länets kommuner. Ett Samverkansavtal som gäller för de elever som börjar ett nationellt program höstterminen 2014.
- föreslås att ersättningen, på samma sätt som mellan kommun och fristående skola, består av grundbelopp och tilläggsbelopp.
- finns, när det gäller en gemensam prislista skäl att ta detta i två steg. Som steg 1 bör i Samverkansavtalet fastslås att det är anordnarens programpris som ska gälla. I det fall hemkommunen saknar programmet gäller anordnarens pris.
- föreslås att kommunerna tillämpar samma modell för behovsbedömning av tilläggsbelopp.
- föreslås att reglerna, i Samverkansavtalet avseende IMPRO, beträffande ersättning (avtalets § 7) är enhetliga, enligt skollagens 17 kap, 35- 36 § och gäller från hösten 2013.